

Социалистическэ АДЫГЕЙ

ВКП(б)-и АДЫГЭ ОБКОМРЭ ТРУДЯЩЭМ ЯДЕПУТАТХЭМ
ЯХЭКУ СОВЕТРЭ ЯОРГАН

№ 7
(3672)

Тхьаумаф, январь и 16 1944 ильэс

Кызылжир
я 17-рэ ильэс
бйуаозр ч. 20

ВЕРХОВНЭ ГЛАВНОКОМАНДУЮЩЫМ и ПРИКАЗ

Армие генералэу РОКОССОВСКЭМ факло

БЕЛОРУССКЭ фронтим идзэхэмэ, фэкьолайхэу кьыдаухызы ашыгыэ-маневрэм кьыхэкьэу, непэ январь и 14-м Белоруссием областной центрэу кьалэу МОЗЫРЬ, мэшюку гьогу зэхэкьыпэшхоу кьалэу КАЛИНКОВИЧИ—Полесскэ лъэныкъом немцэмэ оборонэу шалыгьым мэхьанэшхо шызылэгъэ опорнэ пунктхэр аштагъэх.

Кьалэхэу МОЗЫРЬ ыкй КАЛИНКОВИЧИ штэгъэхэм пае ашыгыэ заохэм генерал-лейтенантэу БАТОВЫМ, генерал-лейтенантэу БЕЛОВЫМ, генерал-лейтенантэу КРЮКОВЫМ, генерал-майорэу КОНСТАНТИНОВЫМ, генерал-майорэу И. И. ИВАНОВЫМ, генерал-майорэу АЛЕКСЕЕВЫМ ядзэхэр, артиллерием игенерал-полковникэу КАЗАКОВЫМ, артиллерием игенерал-майорэу БЕСКИНЫМ, артиллерием игенерал-майорэу ИГНАТОВЫМ, артиллерием игенерал-майорэу ЕГОРОВЫМ яартиллеристхэр, танковэ дзэхэм игенерал-майорэу ПАНОВЫМ итанкистхэр ыкй авиацие игенерал-лейтенантэу РУДЕНКОМ илетчикхэр кьашыхэшгъэх.

Теклоныгъэу ашыгыэхэр ознаменоватъ шыгыэ-ным пае, кьалэхэу МОЗЫРЬ ыкй КАЛИНКОВИЧИ шьхьафит шьжыгъэхэмкь ашыгыэ заохэм анахьэу кьашыхэшгъэ соединенихэм ыкй частхэм, „МОЗЫРЬСКЭ“ ыкй „КАЛИНКОВИЧСКЭ“ цлэхэр афашыныху, орденхэмкй наградить ашыххэу представитъ сэшых.

Непэ, январь и 14-м, сыхьатэр 21-м ти Родинэ истолицэу МОСКВА Родинэм шцлэкьэ тидзэшлагъэхэу, кьалэхэу МОЗЫРЬ ыкй КАЛИНКОВИЧИ шьхьафит зышлыжыгъэхэмэ топ шьитлурэ тлоклэрэ пьырэр зэдаозэ огъу тлоклэкьэ салют афэшыл.

Шьо зэкьэ шьузыпэшэ дзэхэу, кьалэхэу МОЗЫРЬ ыкй КАЛИНКОВИЧИ шьхьафит шьжыгъэхэмкь ашыгыэ заохэм ахэтыгъэу дэгъушпынкъэу зэуагъэхэмэ БЛАГОДАРНОСТЬ ЯСЭХЫ.

Ти Родинэ ишхьафитыныгъэрэ инезависимостырэ афэбанэхэзэ, хэкьодэгъэ геройхэм егъэшлэрэ шьтхьор адэж!

Немецкэ техаклохэмэ аджалэр зэрафэтхьын!

Верховнэ Главнокомандующер Советскэ Союзым и Маршалэу И. СТАЛИН.

Январь и 14 1944-рэ ильэс.

ЛЕНИНСКЭ МАФЭХЭР КЪЭБЛАГЪЭ

В. И. Лениныр зышымылэ-жыр ильэс 20 зышыхуыгъэ мафэм хэгъагум зэфэдэкьэ зышыфагъэхьазырау рагъэ-жыагъ.

Ленинградэ и Дом культурэхэм, Краснэ уголокхэм, предприятиехэм В. И. Лениным ипамяты ехьылагъэу выставкэхэр кьашызылаухы. Шыфы жьугъэмэ агъэфедэу шьт государственнэ библиотекэу Н. Е. Салтыков-Щедриным ышлэкьэ шьтым тхылъ выставкэшхо егъэхьазыры. Литературнэ-художествен-

нэ вечерхэмрэ лекциехэмрэ ашыххэу агъэнафагъ. Докладхэр кьышашынуу лекторхэр фронтим маклох.

Кьалэу Кемеров ипартийнэ организациехэмэ лектор купышхо агъэнафагъ. «Тихэгъэу кьэухьумэгъэнымкьэ Лениным ыфорэм», «Ленин-ныр зытхэмытыжыр ильэс 20 хуыгъэу, товарищ Сталиныр типашэу Лениным игогу тызэрарыклорэм» ыкй нэмыкьхэмэ яхьыллагъэхэу лекциехэр ахэмэ кьашышт. (ТАСС).

Колхоз председательхэм якурсы напэрэ выпуск

Колхоз председатель мин 25-м ехьу, ахэмэ апае область ыкй республикэ пстэуми ашызэхашэгъэ курсхэм кьачлэтиупшыгъэх. Курсант нахьмбар—колхозникхэу, апэ

рэу руководящэ Юфшлэнхэм алуагъэхьагъэмэ ашышых. Джы ятлонэрэ чэзыоу еджэныр рагъэжыагъ. Кыма-фэм кьыклопшы колхоз председателъ мин 90-м ехьу курсхэр аклушт. (ТАСС).

Советскэ Информбюром кьытрэр

Январь и 14-м иоперативнэ сводкэ шыш

БЕЛОРУССКЭ фронтим идзэхэмэ, фэкьолайхэу кьыдаухызы ашыгыэ-маневрэм кьыхэкьэу, непэ, январь и 14-м, Белорусскэ ССР-м областной центрэу кьалэу МОЗЫРЬ, кьалэу ыкй мэшюку гьогу зэхэкьыпэшхоу КАЛИНКОВИЧИ аштагъэх, джаш фэдэ кьабзэу фэшхьафрэ населеннэ пункт 40-м ехьу заохэзэ аштагъэх, ашымэ населеннэ пункт ныхэу ГОРБОВИЧИ, РУДНЯ, ГОРБОВИЧСКАЯ, БОБ-РЫ, КОЗИНКИ, БОРИСОВИЧИ, ЗАГОРИНЫ, КОСТЮКОВИЧИ, ЖАХОВИЧИ, СКРЫГАЛОВО, БЕСЕДКИ зыфилохэр ыкй мэшюку гьогу станциехэу КЛИНСК, КАЧУРЫ, КОЗИНКИ зыфилохэрэ ашышых.

САРНЫ итыгъэ кьохьэлалокьэ ыкй икьыблэ-тыгъэ кьохьэлалокьэ тидзэмэ наступление шашыштыгъэ ыкй Ровенскэ областым ирайоннэ центрэу СТЕПАНЬ аштагъ, джаш фэдэ кьабзэу фэшхьафрэ населеннэ пунктхэу 30-м ехьу аштагъэх.

НОВОГРАД-ВОЛЫНСКЭ итыгъэ кьохьэлалокьэ ыкй икьыблэ-тыгъэ кьохьэлалокьэ тидзэмэ наступательнэ заохэр шашыштыгъэх, ахэр ашын захьум населеннэ пункт зауэ аштагъ.

ВИННИЦЭ итыгъэ кьыкьокьыпалокьэ тидзэмэ гъэхьагъэ ялэу пым ипехотэ клочлэ инхэмрэ итанкхэмрэ яконтратакхэр шылуафштыгъэ ыкй аш ишлэф кьуачлэ-кли итехникэкли члэнэгъэ инхэр рагъэшшыгъэх.

Фронтим ифэшхьафрэ чыплэхэм — разведкэрэ, артиллерийскэ-минометнэ перстрелкэрэ ыкй пункт баклаэхэм чыплэ мэхьанэ зилэ заохэмрэ ашашыгъэх.

Январь и 13-м кьыклопшы тидзэмэ фронт пстэуми немецкэ танкэ 98 ашакьутагъ, ыкй ашагъэкьодыгъ. Ошьогу заохэм пым исамолет 27-рэ кьашраутэхыгъ ыкй зенитнэ артиллерием имашлэкьэ кьыраутэхыгъэх.

Январь и 15-м иоперативнэ сводкэ шыш

Январь и 15-м кьыклопшы КАЛИНКОВИЧИ итыгъэ кьохьэлалокьэ ыкй исеверэ-тыгъэ кьохьэлалокьэ тидзэхэр ыпэкьэ ашылъыкьлоагъэх ыкй населеннэ пункт зауэмэ пыр адафыгъ.

ВИННИЦЭ итыгъэ кьыкьокьыпалокьэ ыкй УМАЧЬ исеверналэкьэ тидзэхэмэ пым ипехотэ клочлэ инхэмрэ итанкхэмрэ яконтратакхэр ашызкьлафэжыгъэх ыкй аш ишлэф кьуачлэрэ итехникэзэкьэ члэнэгъэ инхэр рагъэшшыгъэх.

Фронтим ифэшхьафрэ участкахэм чыплэхэмкьэ мэхьанэ зилэ заохэр ашашыгъэх.

Январь и 14-м кьыклопшы тидзэхэмэ фронт пстэуми немецкэ танки 111-рэ ашакьутагъ ыкй ашагъэкьодыгъ. Ошьогу заохэм пым исамолет 42-рэ кьашраутэхыгъ ыкй зенитнэ артиллерием имашлэхэмкьэ кьыраут хыгъэх.

Кьалэу Калинин итыгъэ кьохьэлалокьэ ыкй исеверэ-тыгъэ кьохьэлалокьэ — тидзэхэр заохэзэ, ыпэкьэ ашылъыкьлоагъэх. Мы ауужыпкьэрэ мафэхэм пым члэнэгъэ инхэр ашылгъэх ыкй непэ артиллерийскэ-минометнэ машлэхэмкьэ зыкьнухьумэжыгъэ, ыкьуачлэхэр зэригъэулуужьын ыкй порядкэ икьу хэлъэу зигъэпсыжыын иморадыгъ. Н-скэ соединением ибоецхэмэ пыр зыкьтэшлэжыгъо рамьгъафэу, зэпыо имылау немцэмэ утынхэр арахыштыгъэ ыкй населеннэ пункт зауэмэ адафыгъэх. Зы район горэм советскэ шыухэр пым итылы шьклопшы-рыхьагъэх ыкй гитлеровцэ

колоннэр агъэкьодыгъ. Мэфэ заом кьыклопшы тидзэхэмэ немецкэ солдат ыкй офицер 1500-рэ агъэкьодыгъ, танк 16-рэ ежы-ежырау зеклорэ голхэу 4-рэ агъэстыгъэх. Топ 28-рэ, шэгынхэр ачлэлэхэу склади 3, шыгъын склад, мэшюку гьогу вагон 40, гьылыгъэхэр арылхэу куахь 200 ыкй фэшхьафрэ трофейхэр немцэмэ кьашлуа-штагъэх.

Советскэ авиацие чылызатэхэмэ зооньмкьэ активнэу ишылэгъу афэхьуштыгъэ. Тилетчикхэмэ немецкэ бронепоездым зэнкьэ шьпынкъэу бомбхэр тырагъафи, агъэкьодыгъ.

Винницэ итыгъэ кьыкьокьыпалокьэ ыкй Умань исе-

верналэкьэ тидзэхэмэ зэопхъашэхэр ашашыштыгъэ. Н-скэ соединением ичастхэмэ пым ипехотэ клочлэ инхэмрэ итанкхэмрэ контратакхэр кьарашыллагъэх. Члэнэгъэ инхэр зэрашыларэм пае кьамыгъанэу советскэ оборонэм сьд иамальым кьыпхьратхьун яморадэу гитлеровцэхэр ыпэкьэ кьэ-пуахьонштыгъэх. Пым иутыи хэр йуафызэ тидзэхэр пхъашэу апэуцужыгъэх ыкй нахьмбарэ рубежхэмэ ямыкьужыгъэхэмэ мыхьунэу пьыр ашыгъ. Бэрэ пэмытэу немцэхэмэ акьуачлэхэр кьызы-рагъэулуужыгъэх, еплани ата-кьлэ кьежыагъэх, ау ашы-кли гъэхьагъэ ашын алъа-кьыгъап.

Хэгъэгү Іэкьыб хъэбархэр

Англием авиацие
Германием итыгъэ
кьохьэлалокьэ зэрэтебыбагъэр

ЛОНДОН, январь и 14 (ТАСС). Январь и 14-м ичэшым Англием исамолетхэр Германием итыгъэ кьохьэлалокьэ объектхэмэ атебыбагъэхэу Англием авиациемкьэ иминистерствэ кьеты.

Уругваи ипосланникэу
СССР-м шьлэштр
агъэнафагъ

НЬЮ-ЙОРК, январь и 13 (ТАСС). Агентствэу Юнайтед пресс икорреспонденты Монтевидео кьызырацитрэм-рэмкьэ, Уругвай и Президентэу Амесагэ Советскэ Союзым посланникэу шьлэнэу Фругони ыгъэнафагъ.

ИТАЛИЕМ ЗАОУ ШЫНЭР

ЛОНДОН, январь и 14 (ТАСС). Союзникэмэ ядзэхэу Севернэ Африкэм шьлэмэ яштабы. Америкэм ия 5-рэ армиэ Францием ичастхэу хэтхэр, пьыр пхъашэу кьазэрэпэуцужыгъэм пае кьамыгъанэу чыплэ кьое-члэхэмкьэ лыкьлуатэштыгъэхэу кьеты. Черваро ыубытыжыын ыгу хэлъэу пым иконтратакэу кьышыгыгъэр зэкьлафэжыгъэ, союзникэмэ ядзэхэри мы кьалэм шлоклыхи лыкьлоагъэх. Англием ия 8-рэ армиэ ифронты Но-

возеландиенмрэ Англиемрэ ичастхэмэ японциехэр нахьшылу шашыгъэх.

ЛОНДОН, январь и 15 (ТАСС). Союзникхэмэ ядзэхэу Севернэ Африкэм шьлэмэ яштабы. Америкэм ия 5-рэ армиэ Францием иармиеу хэ-тымэ амыгъэуцугъэу лыкьлуатэхэу кьеты. Джыри лъэгалпишрэ населеннэ пунктэу Акуафондатрэ аштагъэх. Пым иконтратакхэр зэкьлафэжыгъэх. Английскэ артиллерием фронт пстэуми активнагъэ ашызэрхьагъ.

Хэгъэгү Іэкьыб хроник

Гьореклорэ ильэсым немцэмэ бекон тонн мин 73 Данием кьырашыгъ—ар 1942-рэ ильэсым рашыгъэм нахьи фэдэ 4-кьэ нахьыб. 1943 ильэсым гитлеровцэмэ Данием кьыраши тхьу тонн

47.700 Германием кьашагъ, 1942 ильэсым кьырашыгъэр тонн 44.500 мэхьу ыкй картофелэу тонн 37.500 кьырашыгъ—ар 1942 ильэсым кьырашыгъэм нахьи фэдэ-тум ехьоу нахьыб.

ПАРТИЙНЭ ЮФ

ПАРТИЙНЭ ЮФШЭНЭР ДЭГЪОУ
ЩЫГЪЭПСЫГЪ

Мыекьопэ артелу «Вле-
рад» зыфилорэм ипервичнэ
парторганизацие (иссекретарэр
Охрименко), артелым произ-
водственнэ пшэрылтэу ил-
хэр ипалтэм зэрэпсхыгъэу
партийнэ юфшэнэр ыгъэп-
сыгъ.

Тов. Охрименком агита-
ционнэ-пропагандистскэ юф-
шэнэр тэрэуу зыргъэпсы-
ным иамал пстэури ыгъэфед-
дзэ ишъыпкэу юф ешлэ.
Коммунистхэр ыкн партием
хэмыт активистхэр хэтхэу,
агитколлектив зэхичагъэ.
План гъэнэфагъэ илэу юфэу
зытегушэштхэм фигоуна-
луасэхэзэ, агитколлективым
юф дешлэ.

Цех пэпчэу агитаторхэр
япхыгъэхэу, рабочехэм агита-
ционнэ-пропагандистскэ юф-
хэр адашлэ. Рабочехэм ыкн
служашхэм товарищ Стали-
ным итхылтэу идокладрэ

арагъэшлэгъ. Ащ фэшхыа-
фэу тхымафэ къэсми Оче-
ственнэ заом ифронтиэ къа-
щыхуэхэрэ международнэ
положенимрэ яхылагъэу
политинформацие къафашы.

Агитационнэ-пропагандист-
скэ юфшэнэм имызакъоу
партийнэ-организационнэ юф
хэри мыдэу щыгъэп-
сыгъ. Зэкнэ коммунистхэр
дисциплинэ пытэ ахэлтэу
собранием къеклуалэх. Пар-
тийнэ ыкн производственнэ
щыклагъэу ялэхэм активнэу
коммунистхэр собранием
щытегушылэх. Авангарднэ
ролыр производствэм зэрэ-
шалагъыштыт парторганиза-
циер ишъыпкэу фэбанэ.
Коммунистэу Иванековым
ноябрэ мазэмкнэ производст-
веннэ планэу илэр проценти
171-у, декабрэ мазэм про-
центи 160-у ыгъэцэклагъ.

Блашэ М.

Юфшэнэр изаблэхуныгъэ хуыгъэ

Сыл фадэрэ хозяйственнэ
пшэрылтэу тилэ пстэури
ипалтэм зэрэзешотхыным,
фронтыр зыщыкларэ пстэури
игъом зэралэклагъэхыным
атэгъэпсхыгъэу партийнэ-
политическэ юфшэнэр зэрэ-
дгъэпсыным партийнэ орга-
низацие пстэури икыу шып-
кэу юф дашлэн фэе.

Ау Кошхыаблэ районым
щыц колхозу Тимошенком
щыцкнэ щытым ипервичнэ
парторганизацие (секретарэр
Пономарева) партийнэ-поли-
тическэ юфшэнэр колхозым
дэгъоу зэрэпсхыгъэным
икыу юф дашлэрэп.

Джы къызнэсыгъэм това-
рищ Сталиным итхылтэу
ыкн идокладрэ язэгъэшлэн
колхозым щызэхичагъэп.
Бригадэхэм агитаторхэр
япхыгъэхэу, колхозникхэм
газет къафеджэу, беседхэр
адашлэу ыгъэпсыгъэп. Еж
парторганизацием хэт ком-
мунистхэм яидейнэ-полити-
ческэ шэныгъэ зыкъызыр-
и

рагъэлэтынм ехылагъэу
юф зыдашлэжырэп.

Джащ фадэ къабз, партий-
нэ-организационнэ юфшэн-
хэмкнэ щыклагъэшхэр фэ-
хуэх. Партийнэ собранием
ипротоколхэр тэрэуу офор-
мтэу шыпхэрэп. Партийнэ
дисциплинар икыу ахэлтэп.
Колхозым хозяйственнэ
пшэрылтэу илэхэр игъом
зэрэзешотхыштыт партийнэ
организацие пэцэныгъэ
икыу дызэрехэрэп.

Ащ къыхэкълэу хозяйст-
веннэ юфшэнэхэу колхозым
илэхэмэ щыклагъэшхо афа-
ху. Трактормэ ягъэцэк-
жыны мы колхозым цэгуж-
жэ. Хлебозакупкэмкнэ пла-
нуу илэм ызыныкыу ыгъэца-
клагъэп. Колхозым гъэтхэ ла-
жыгъэ шэным изыфэгъэ-
хэзэрэны ехылагъэу юфэу
илэхэр мыгъэцэклагъ. Ичыла-
пхэу ыукъабзгъэп. Илэ-
жыккнэ (эмэ-псымэхэм ягъа-
цэклагъын джыри фежыа-
гъэп.

Звенохэмэ чыгу
участкэхэр арапхыгъэх

Тэхутэмыкьое районым
щыц колхозу «Советский
пахарым» иправление джырэ
рапшэу чыгу участкэхэр
звеномэ арапхыгъэх. Джы
бэрэ пэмтэу звено пэпчэу
фэгъэзэгъэ участкэр лажы-
гъэ халтхыным пэе цукъаб-
зэу ригъэжыштыт. Звеновоеу
Халыковам фэгъэзэгъэ чы-
гу участкэм пэе минеральнэ
удобрениехэр ыгъэхызыри-
гъэх.

Лажыгъэ тынэр
агъэгуужэ

Шэуджэн районым щыц
колхозу «Маяким», «За-
лымхыным», «Победите-
лым» ыкн фэшхыафхэм
къаралыгъом лажыгъэу ра-
тын фэгъэжыгъэр палтэ кнэ-
кыкнэ агъэцэклагъэхэу
илэсыкнэ пэгъоклыгъэх.

Ау колхозу «Я 2-рэ пя-
тилэткэм» (председателэр т.
Бедроцкий), «Коммунизм
игъогум» (ипредседателэр т.
Ехуул) ыкн Кагановичым
щыцкнэ щытым (ипредседа-
телэр Коблы) госпоставкэм
игъэцэклагъэ амал икыу ялэ
нахь мышлэми, джы къызнэ-
сыгъэм ар агъэцэклагъэп.
Лажыгъэу атыхэрари игъом
элеваторым рашаллэхэрэп.
Ащ къыхэкълэу январым
и 1-м къыщегъэжыгъэу
и 5-м нэс районым госпос-
тавокэм итын зэрэпсхыгъэ-
цэклагъэ проценти 10 нылэп.

Госпоставкэм итын зэрэ-
псхыгъэу гъунэ фэшхы-
гъэу, ар ипалтэм ехуулэу
зэрэпсхыгъэу райуполнаркомза-
гъу т. Шыкхыкумдэм ыналэ
тыригъэтын фэе.

Н. Нинажев.

Шъхыал аригъэшыгъ

Тэхутэмыкьое районым
щыц колхозу «Советский
пахарым» январым и 1-м
шъхыал аригъэшыгъэу дэ-
гъоу юф ешлэ. Шъхыалым
колхозым ыкн колхозник-
хэм ялэжыгъэхэр игъом
ыкн качествэ икыу ялэу
къыхаджых.

псынкнэ шыпкэу зыпкы
игъэуцожыгъэхэмкнэ зэрэ-
хыгъэхэу къэллэтын плэ-
кыштыр бэ. Мы предприя-
тиехэмэ 1943-рэ илэсым
производственнэ планхэр
пэлтэ кнэкыкнэ къырагъэ-
хэу агъэцэклагъэхэу илэ-
сынкнэ техыгъэх.

Ау щыт нахь мышлэми
предприятием икыу юф
мышлэныкнэ амалэу щылэхэр
икыу зымыгъэфедэхэрэр
ахэт. Мыекьопэ обозо-стро-
ительнэ заводым ишагу паров-
ой двигателэу агъэцэклагъы
гъэр амыгъэфедэу мээ пчъа-
гъэ хуыгъэу дэт. Ренуу къы-
тешхэ ыкн къытесэ, частэу
хэлхэр мзулхы. Ащ фэ-
диз мээ пчъагъэм ар амы-
гъэфедэштытэ, зэрэпсхыгъэ-
жыгъэхэм тетэу Кирпичнэ
заводуу къызылаштытэм ра-
тыжыны фэгъэ. Заводым
икладовой джы къызнэсы-

Военнэ юфэр дэгъоу
тлэ кыызэридгъэхан

Красная Армиею отечест-
веннэ зэонхэм ифронтихэмэ
гъэхыгъэу ащишыхэрэмэ
адакыу тыхэу иосовахи-
мовскэ организациехэмэ
илэсэу икыгъэм шуклау
юф ашлэгъ.

Немецкэ-фашистскэ теха-
кыхэр тыхэу зырафыжы-
гъэхэм къыщегъэжыгъэу
нэбгырэ мин 20 ахэтэу пер-
вичнэ организацие 500 фэ-
диз хэкум щызэхашыжыгъ
ыкн ахэмэ юф ашлэу рагъэ-
жыжыгъ.

Осоевяхимэм илофышлэ-
хэмэ анахьэу амыгъэцэклагъэ
мышхунау пшэрылтэу яла-
гъэр, противовоздушнэ обо-
ронэм населениер фэгъэхыа-
зырыгъэныкнэ СССР-м
и Совнаркомэ 1941-рэ илэ-
сым июлым и 2-м къыдигъэ-
кыгъэ унашхомэ СССР-м
игражданхэр военнэ юф-
фым фэгъэхызырыгъэныкнэ
а илэс дэдэм сентябрэм
и 18-м Оборонэм и Госулар-
ственнэ Комитетэу къыди-
гъэкыгъэ унашхомэ гъэца-
клагъэхэр арыгъэ. Ащыкнэ
Теупожь, Кошхыаблэ ыкн
Красногвардейскэ районхэмэ
дэгъоу юф адашлэгъ. Гу-
шылам пэе, Красногвардей-
скэ районым щыц колхоз-
хэу Микоянрэ Шорсырэ
анлэжэ щытхэмэ, Теупожь
районынкнэ — «Социализмэм
игъогум» ыкн фэшхыафхэ-
ми зэкнэ колхозникхэмэ
колхозникхэмэ противовоз-
душнэ ыкн противохимиче-
скэ оборонэм ашыфагъэхыа-
зырыгъэх. ФЗО-м и Мые-
кьопэ школэу № 4-м илэс
еджаккхэмэ школэм илофы-
шлэхэмэ ПВХО-м дэгъоу
шыфагъэхызырыгъэх.

Хэкум итудыгъэр военнэ
юфым фэгъэсэгъэхэмкнэ
осоевяхимэм илофышлэхэмэ
гъэхыгъэшлэхэр ашлэгъэх.
Мэзи 10-м къыккыцлы нэб-
гырэ мин фэдизэ пулеметчак,
автоматчак, минометчик ыкн
стрелок, зыфэллэнт военнэ
специальностхэр алэ къыра-
гъэхыгъэх.

Ау щыт нахь мышлэми,
Тэхутэмыкьое, Шэуджэн
ыкн Гиагинскэ районхэмэ
яосоевяхимовскэ организа-
циехэмэ населениер противо-
воздушнэ ыкн противохимиче-
скэ оборонэм фэгъэхыа-
зырыгъэныкнэ икыу юф
адашлэрэп. Мы юфымкнэ ана-
хьэу ауж къызнэрэ Тэхутэ-
мыкьое районэр ары. Мы рай-
оным джы къызнэсыгъэм
военнэ специальностхэр
илыф жъыгъэмэ алэ къыгъэ-
хыгъэныкнэ зы юф гори
цашлэгъэп. Осоевяхимовскэ
юфшэнэр емыкыу зэриукло-
рэм къыхэкълэу осоевяхи-
мэм ирайсоветы ипреде-
дателэу Емтыллар илэнатлэ
луагъэкыгъ.

Зигугъу къэтишлыгъэ шыкнэ
гъэхэр псынкнэ шыпкэу
дэгъэжыжыгъэхэу, населе-
ниер противовоздушнэ ыкн
противохимическэ оборонэм
фэгъэхызырыгъэныкнэ фэе. Ащ
фадэ къабзэу илэс жъы-
гъэмэ военнэ юфэр арагъэ-
шлэн, тигъоическэ Красная
Армие пополнение дэгъу-
хэр фэгъэхызырыгъэныкнэ
Ащыкнэ районнэ партийнэ
ыкн комсомольскэ органи-
зацихэр осоевяхимэм ирай-
советхэмэ икыуларэ лэлыгъэ-
гъу афахуныгъэ фэе.

И. Данильченко.

Осоевяхимэм икыу со-
веты ипредседатель.

Былымхэр дэгъоу алыгъых

Кошхыаблэ районым щыц
колхозу «Трудовой гига-
нт» 1943-рэ илэсым бы-
лым хуыныкнэ государств-
веннэ планэу илагъэр про-

центишлэу ыгъэпсхыгъэ.

Зэкнэ колхозым былымэу
илэхэр джы къакъыр фэбэмэ
ачлэтых, ялусыкнэ яштыпнэ-
кнэ ягугъэх.

Амалэу ялэхэр икыу кнэ
зыфагъэфедэн фэе

Немецкэ-техаккхэмэ ти-
хэку зауытым народнэ хо-
зяйствэм лыешхо къырахы-
гъагъ. Хэкум ипромышленнэ
предприятиехэр зэрэпсхыгъэ-
гъэх ыкн захакъутэгъагъэх.
Ащ къыхэкълэу, промыш-
ленностым илофышлэхэм апэ-
рэ пшэрылтэу ялагъэр—
предприятиехэр палтэ кнэ-
кыкнэ зыпкы рагъэуцожы-
жыныхэр ыкн хатэгумрэ
фронтыр зыфэштыт про-
дукциехэр къатыхэу аубла-
жыныр арыгъэ.

Промышленнэ предприя-
тиехэу «дубзаводэр», лесо-
мобельнэ комбинатэу Андре-
вым ыцкнэ щытыр, заво-
дэу Фрунзэм ыцкнэ щытыр
ыкн хэку местпромым нар-

телэу «Коминтернэр» амалэу
ялэ пстэури къызфагъэфедэ-
хэзэ, псынкнэ шыпкэу зы-
пкы рагъэуцожыгъэх.
Предприятиемэ инструмент-
хэу ыкн материалхэу
ипхыах-итэкъоу хуыгъэхэр
зы чыплэу ашыжыгъэх
ыкн ахэр зыпкы игъэуцожы-
жыгъэхэмкнэ къызфагъэ-
федатэх.

Заводэу тов. Чегадаевыр
зидиректорым илэс блэкы-
гъэм игъатхэ юфшэнэр ри-
гъэжыжыны захуым элект-
роэнергие ялагъэп. Ау дви-
гатель зэрэгъэгъоти, элект-
ромотор агъэлсыгъ ыкн
заводым электроэнергие илэу
хуыжыгъэ. Джащымэ афа-
дэ амалхэу предприятиехэр

псынкнэ шыпкэу зыпкы
игъэуцожыгъэхэмкнэ зэрэ-
хыгъэхэу къэллэтын плэ-
кыштыр бэ. Мы предприя-
тиехэмэ 1943-рэ илэсым
производственнэ планхэр
пэлтэ кнэкыкнэ къырагъэ-
хэу агъэцэклагъэхэу илэ-
сынкнэ техыгъэх.

Ау щыт нахь мышлэми
предприятием икыу юф
мышлэныкнэ амалэу щылэхэр
икыу зымыгъэфедэхэрэр
ахэт. Мыекьопэ обозо-стро-
ительнэ заводым ишагу паров-
ой двигателэу агъэцэклагъы
гъэр амыгъэфедэу мээ пчъа-
гъэ хуыгъэу дэт. Ренуу къы-
тешхэ ыкн къытесэ, частэу
хэлхэр мзулхы. Ащ фэ-
диз мээ пчъагъэм ар амы-
гъэфедэштытэ, зэрэпсхыгъэ-
жыгъэхэм тетэу Кирпичнэ
заводуу къызылаштытэм ра-
тыжыны фэгъэ. Заводым
икладовой джы къызнэсы-

гъэм гъучыч центнер пчъа-
гъэ ежэ амыгъэфедэу члэп.
Ахэмэ гъучычунэхэр ахэ-
пшыкыныхэ плэкыштыт. Гъу-
чычхэр гъучычунэр типред-
приятиехэмэ яшыклагъ. Ау
ахэмэ заводым идиректорэу
т. Донецкэм гу алытэрэп.

Электростанцием джы
къызнэсыгъэм электропро-
водхэр фикъухэрэп, электро-
светымкнэ икыу квалэр об-
служивать ынылэ илэкы-
рэп. Гушылам пэе, счетнэ
лофышлэхэр зыгъэхызырыр
Мыекьопэ учебнэ филиалым
рэ школэу № 3-мрэ электро-
свет зэрымнэм къыхэкълэу,
пчыхэрэ ашеджанхэ алтэ-
кырэп. Гъучычхэу обозо-
строительнэ заводым шамы-
гъэфедэхэрэр электростан-
цием къыцкнэгъэхыгъэхэу,
рациональнэу гъэфедэгъэн-

хэмкнэ Мыекьопэ гориспол-
мымрэ горкоммунализмрэ лэ-
пылэгъу хуыхэрэп.

Хэкуместпромым ипредпри-
ятиехэмэ шломыкнэ яшыклагъ.
Шломыкнэ хатэгъэхызыры-
хэу чыплэу агъэлсыгъ. Ау
ащ пэе хэку местпромым
щыку экилат аритырэп,
джащ фашы илэу къащэр
алтэкырэп ыкн шломыкнэ
агъэхызырырэп.

Ащ фадэ гугъу емылны-
гъэм гъуна фашыгъэу,
1944-рэ илэсым ахэмэ
япроизводственнэ планхэр
икыуларэ зэрэгъэцэклагъэхэм
намал пстэури зэралэклагъэ-
хыгъэным предприятиемэ
яруководительхэмэ промыш-
ленностым илофышлэхэмрэ
джырэ рапшлэу ыужыпкэу
илэханхэ фэе.

Н. Григорьев.

Ответственнэ ред. акторэр Н. ШОВГЕНОВА.